שטייער און מעשר

שטייער -א פארפליכטעטער ביישטייער צו שטאַטס איינקונפט ,וואָס ווערט ארויפגעלייגט דורך דער רעגירונג אויף די איינקונפטן פון אַרבעטער און געשעפט פראָפיטן ,אדער צוגעגעבן צו די קאָסטן פון געוויסע סחורות ,באַדינונגען און טראַנזאַקציעס.

מעשר 10% -פון יערלעכן פראדוקציע אדער פארדינסט ,פריער גענומען אלס א שטייער פאר דער שטיצע פון דער קירך און גלחים

פּענטאַטעוך

און געבענטשט זאָל זײַן דער העכסטער גאָט ,וואָס האָט איבערגעגעבן דײַנע פֿײַנט אין דײַן האַנט !און ער האָט אים געגעבן מעשר פֿון אַלץ .בראשית 14:20

און דער גאַנצער מעשר פֿון לאַנד ,צי פֿון די זוימען פֿון לאַנד ,צי פֿון די פֿרוכט פֿון בוים ,איז גאָטס :עס איז הייליק צו גאָט . און אויב אַ מענטש וויל עפּעס אויסלייזן פֿון זײַנע מעשר ,זאָל ער צוגעבן דערצו דעם פֿינפֿטן טייל .און וועגן דעם מעשר פֿון די רינדער ,צי פֿון די שעפּסן ,אַפֿילו פֿון אַלץ וואָס גייט אונטער דער רוט ,זאָל דער צענטל זײַן הייליק צו גאָט .ויקרא כז:ל-לב

אבער די מעשר פון די קינדער פון ישראל ,וואס זיי געבן אלס א תרומה צו גאט ,האב איך געגעבן די לויים צו ירשענען : דעריבער האב איך צו זיי געזאגט ,צווישן די קינדער פון ישראל זאלן זיי נישט האבן קיין ירושה .אזוי רעד צו די לויים ,און זאג צו זיי ,ווען איר נעמט פון די קינדער פון ישראל די מעשר וואס איך האב אייך געגעבן פון זיי פאר אייער ירושה ,זאלט איר געבן א תרומה דערפון פאר גאט ,א צענטל פון די מעשר .אזוי זאלט איר אויך געבן א תרומה צו גאט פון אלע אייערע מעשר ,וואס איר נעמט פון די קינדער פון ישראל ;און איר זאלט דערפון געבן די גאט'ס תרומה צו אהרן דעם כהן .במדבר יח:כד,כו,כח

און נעמט א שטייער צו גאָט פון די קריגס־לייט וואָס זענען אַרויסגעגאַנגען אין שלאַכט :איין נשמה פון פינף הונדערט ,סיי פון די מענטשן ,און סיי פון די רינדער ,און סיי פון די אייזל ,און סיי פון די שעפּס .במדבר לא:כח.

און גאָטס שטייער פֿון די שעפּס איז געווען זעקס הונדערט און זעכציק און פֿופֿצן .און די רינדער זענען געווען זעקס און דרײַסיק טויזנט ;פֿון וועלכע גאָטס שטייער איז געווען זעכציק און צוועלף .און די אייזלען זענען געווען דרײַסיק טויזנט און פֿינף הונדערט ;פֿון וועלכע גאָטס שטייער איז געווען איין און זעכציק .און די מענטשן זענען געווען זעכצן טויזנט ;פֿון וועלכע גאָטס שטייער איז געווען דרײַסיק און צוויי מענטשן .און משה האָט געגעבן די שטייער ,וואָס איז געווען גאָטס אָפּשיקונג ,צו אלעָזָר דעם כהן ,ווי גאָט האָט משהן באַפֿוילן .במדבר לא:לז-מא.

און דאָרט זאָלט איר ברענגען אייערע ברענט־אָפּפֿערס ,און אייערע קרבנות ,און אייערע מעשר־געבונגען ,און די אָפּפֿערונג פֿון אייער האַנט ,און אייערע נדרים ,און אייערע פֿרײַוויליקע אָפּפֿערס ,און די ערשטגעבוירענע פֿון אייערע רינדער און פֿון אייערע שעפּס :דעמאָלט זאָל זײַן אַן אָרט וואָס גאָט אייער גאָט וועט אויסקלײַבן צו לאָזן זײַן נאָמען דאָרט וואוינען ;דאָרט זאָלט איר ברענגען אַלץ וואָס איך באַפֿעל אייך ;אייערע ברענט־אָפּפֿערס ,און אייערע קרבנות ,אייערע מעשר־געבונגען ,און די אָפּפֿערונג פֿון אייער האַנט ,און אַלע אייערע אויסגעקליבענע נדרים וואָס איר נדרט גאָט :איר מעגט נישט עסן אין אייערע טויערן דעם מעשר פֿון אייער תּבואה ,אָדער פֿון אייער ווײַן ,אָדער פֿון אייער בוימל ,אָדער די ערשטגעבוירענע פֿון אייערע רינדער אָדער פֿון אייערע שעפּס ,און נישט קיין איינע פֿון אייערע נדרים וואָס איר נדרט ,און נישט אייערע פֿרײַוויליקע אָפּפֿערס ,אָדער אָפּפֿערונג פֿון אייער האַנט :דברים יב:ו,יא,יז

דו זאָלסט טאַקע מעשרן דעם גאַנצן אײַנוואַקס פון דיין זוימען ,וואָס דאָס פעלד ברענגט אַרויס יאָר נאָך יאָר .און דו זאָלסט עסן פֿאַר גאָט דיין גאָט ,אין דעם אָרט וואָס ער וועט אויסקלייבן צו שטעלן זיין נאָמען דאָרט ,דעם מעשר פון דיין תּבואה , פון דיין וויין ,און פון דיין בוימל ,און די ערשטע פון דיינע רינדער און פון דיינע שעפּס ;כּדי דו זאָלסט לערנען צו מורא האָבן פֿאַר גאָט דיין גאָט שטענדיק .ביים סוף פון דריי יאָר זאָלסטו אַרויסברענגען דעם גאַנצן מעשר פון דיין אײַנוואַקס אין דעם זעלבן יאָר ,און זאָלסט עס אַוועקלייגן אין דיינע טויערן :און דער לֵוִי) ,ווייל ער האָט נישט קיין חלק און ירושה מיט

דיר ,(און דער פֿרעמדער ,און דער יתום ,און די אַלמנה ,וואָס זענען אין דיינע טויערן ,זאָלן קומען ,און זאָלן עסן און זיין זאַט ;כּדי גאָט דיין גאָט זאָל דיך בענטשן אין אַלע די אַרבעט פון דיין האַנט וואָס דו טוסט .דברים יד:כב-כג,כח-כט

און דו זאָלסט האַלטן דעם יום־טובֿ פון וואָכן צו גאָט דײַן גאָט מיט אַ מתּנה פֿון אַ פֿרײַוויליקער אָפּפֿערונג פֿון דײַן האַנט , וואָס דו וועסט געבן צו גאָט דײַן גאָט ,לויט ווי גאָט דײַן גאָט האָט דיך געבענטשט :דברים טז:י

ווען דו קומסט נאָנט צו אַ שטאָט צו קעמפֿן קעגן איר ,זאָלסטו איר אויסרופן שלום .און עס וועט זיין ,אויב זי וועט דיר ענטפֿערן שלום און וועט דיר עפֿענען ,זאָל דאָס גאַנצע פֿאָלק וואָס געפֿינט זיך דאָרט זיין דיר צינד־צאָלער ,און זיי וועלן דיר דינען .דברים כ:י-יא.

ווען דו וועסט ענדיגן מיט מעשרן אַלע מעשר פון דיין איינוואוינער אין דריטן יאר ,דאס יאר פון מעשר ,און דו וועסט עס געבן דעם לֵוִי ,דעם פֿרעמדן ,דעם יתום ,און דער אַלמנה ,כדי זיי זאלן עסן אין דיינע טויערן ,און זאַט ווערן ;דברים כו:יב

געשיכטע

און זיי האָבן נישט פֿאַרטריבן די כּנענים וואָס האָבן געוואוינט אין גֶזֶר ;נאָר די כּנענים וואוינען צווישן די אפֿרים ביזן היינטיקן טאָג ,און דינען אונטער צינז .יהושע טז:י

אבער עס איז געווען ,ווען די קינדער פון ישראל זענען געווארן שטארקער ,האבן זיי געגעבן די כנעני צו צינד ;אבער זיי האבן זיי נישט אינגאנצן פארטריבן .יהושע י"ז:י"ג

און עס איז געווען ,ווען ישראל איז געוואָרן שטאַרק ,האָבן זיי געגעבן די כּנענים אַ צינד־צאָל ,און זיי נישט גאָר פֿאַרטריבן . זבולון האָט נישט פֿאַרטריבן די איינוואוינער פֿון קיטרון ,און נישט די איינוואוינער פֿון נהלול ,נאָר די כּנענים האָבן זיך באַזעצט צווישן זיי ,און זענען געוואָרן צינד־צאָלער .נפֿתּלי האָט נישט פֿאַרטריבן די איינוואוינער פֿון בית־שמש ,און נישט די איינוואוינער פֿון בית־חנת ,נאָר ער האָט זיך באַזעצט צווישן די כּנענים ,די איינוואוינער פֿון לאַנד :אָבער די איינוואוינער פֿון בית־שמש און בית־חנת זענען זיי געוואָרן צינד־צאָלער .אָבער די אמורים האָבן געוואָלט זיצן אויף באַרג חֶרֶס אין אַיָלון און אין שעלבים :אָבער די האַנט פֿון יוסף'ס הויז האָט זיך שטאַרקער געהאַלטן ,און זיי זענען געוואָרן צינד־צאָלער .שופטים 1:28,30,33,35

און אדוֹרם איז געווען איבערן צינד־געלט ;און יהושפט דער זון פֿון אַחילוד איז געווען דער רעקאָרדער .שמואל ב' י:כד

און אַחישר איז געווען איבערן הויזגעזינד ,און אַדונירם דער זון פֿון אַבדאַ איז געווען איבערן צינד .מלכים א 'ד:'ו

זייערע קינדער וואָס זענען נאָך זיי געבליבן אין לאַנד ,וועמען די קינדער פון ישראל אויך נישט האָבן געקענט גאָר פֿאַרניכטן ,אויף זיי האָט שלמה אויפֿגעלייגט אַ שטייער פֿון שקלאַפֿערײַ ביזן הײַנטיקן טאָג .מלכים א ט':כא.

דעמאָלט האָט דער מלך רחבעם געשיקט אַדוֹרם ,וואָס איז געווען איבערן צינד־געבער ;און גאַנץ ישׂראל האָט אים פֿאַרשטיינט מיט שטיינער ,אַז ער איז געשטאָרבן .דעריבער האָט זיך דער מלך רחבעם געאײַלט אַרויפֿצוגיין אויף זײַן וואָגן , כּדי צו אַנטלויפֿן קיין ירושלים .מלכים א 'י"ב:י"ח

און פרעה-נכוה האט אים אריינגעלייגט אין קייטן אין רבלה אין לאנד חמת ,כדי ער זאל נישט קעניגן אין ירושלים ;און ער האט געגעבן דאס לאנד א שטייער פון הונדערט צענטנער זילבער און א צענטנער גאלד .מלכים ב 'כג:לג

און יהויקים האָט געגעבן דאָס זילבער און דאָס גאָלד צו פרעה ;אָבער ער האָט באַשטייערט דאָס לאַנד צו געבן דאָס געלט לויטן באַפֿעל פֿון פרעה ;ער האָט אויסגעפֿאָדערט דאָס זילבער און דאָס גאָלד פֿון דעם פֿאָלק פֿון לאַנד ,פֿון יעדן איינעם לויט זײַן באַשטייער ,צו געבן עס פרעה-נכוה .מלכים ב כג:לה

וואָס שייך אַלע מענטשן וואָס זענען געבליבן פֿון די חִתים, און די אמורים, און די פּרִזים, און די חִוים, און די יבוּסים, וואָס זענען נישט געווען פֿון ישׂראל, נאָר פֿון זייערע קינדער, וואָס זענען געבליבן נאָך זיי אין לאַנד, וועמען די קינדער פֿון ישׂראל האָבן נישט פֿאַרניכטעט, זיי האָט שלמה געצווינגען צו צאָלן שטייער ביזן היינטיקן טאָג. 2 כּריניקים 8:7-8

דעמאָלט האָט דער מלך רחבעם געשיקט הדורעם, וואָס איז געווען איבערן צינד, און די קינדער פֿון ישׂראל האָבן אים פֿאַרשטיינט מיט שטיינער, אַז ער איז געשטאָרבן. אָבער דער מלך רחבעם האָט זיך געאײַלט אַרויפֿצוגיין אויף זײַן וואָגן, כדי צו אַנטלויפֿן קיין ירושלים. 2 כּריניקים 10:18

און דער מורא פון גאָט איז געפֿאַלן אויף אַלע קעניגרײַכן פֿון די לענדער וואָס זענען געווען אַרום יהודה, אַזוי אַז זיי האָבן נישט געמאַכט קיין מלחמה קעגן יהושפֿטן. אויך עטלעכע פֿון די פּלישתּים האָבן געבראַכט יהושפֿטן מתּנות און זילבערנע שטייערן; און די אַראַבער האָבן אים געבראַכט שעפּסן, זיבן טויזנט און זיבן הונדערט ווידערס, און זיבן טויזנט און זיבן הונדערט ציגן. און יהושפֿט איז געוואָרן זייער גרויס; און ער האָט געבויט אין יהודה שלעסער און שטעט פֿון לאַגערן. 2 כּריניקעס יז:י-יב

און אַזוי שנעל ווי דער געבאָט איז אַרויסגעקומען, האָבן די קינדער פֿון ישׂראל געבראַכט אין גרויסן די ערשטע פֿרוכטן פֿון תּבואה, ווייַן, און אויל, און האָניק, און פֿון אַלע וואַקסן פֿון פֿעלד; און דעם מעשר פֿון אַלע זאַכן האָבן זיי געבראַכט אין גרויסן. און וועגן די קינדער פֿון ישׂראל און יהודה, וואָס האָבן געוואוינט אין די שטעט פֿון יהודה, האָבן זיי אויך געבראַכט דעם מעשר פֿון רינדער און שעפּס, און דעם מעשר פֿון הייליקע זאַכן וואָס זענען געווידמעט געוואָרן צו גאָט זייער גאָט, און האָבן זיי געלייגט אין הויפֿנס. און האָבן געבראַכט די אָפּפֿערונגען און די מעשר און די געווידמעטע זאַכן געטריי: איבער וועלכע כּנוניאַ דער לֵוִי איז געווען הערשער, און שמעי זײַן ברודער איז געווען דער נעקסטער. 2 כראָניקעס 31:5-6,12

דאָס איז די קאָפּיע פון דעם בריוו וואָס זיי האָבן געשיקט צו אים, צום מלך ארתחשסתא: דײַנע קנעכט, די מענטשן פֿון יענער זײַט טײַך, און אין אַזאַ צײַט. זאָל עס באַקאַנט זײַן דעם מלך, אַז די יידן וואָס זײַנען אַרויפֿגעקומען פֿון דיר צו אונדז זײַנען געקומען קיין ירושלים, און האָבן געבויט די ווידערשפּעניקע און שלעכטע שטאָט, און האָבן אויפֿגעשטעלט אירע ווענט און צוזאַמענגעשטעלט די פֿונדאַמענטן. זאָל עס איצט באַקאַנט זײַן דעם מלך, אַז אויב די שטאָט ווערט אויפֿגעבויט און די ווענט ווערן ווידער אויפֿגעשטעלט, וועלן זיי נישט צאָלן קיין שטייער, טריביוט און מכס, און אַזוי וועסטו שאַטן די הכנסות פֿון די מלכים. עזרא ד:יא-יג

דער בריוו וואָס איר האָט געשיקט צו אונדז איז קלאָר געלייענט געוואָרן פֿאַר מיר. און איך האָב באַפֿוילן, און מען האָט געזוכט, און מען האָט געפֿונען אַז די שטאָט פֿון אַלטע צײַטן האָט געמאַכט אויפֿשטאַנד קעגן מלכים, און אַז מען האָט דאָרט געמאַכט רעבעליע און אויפֿשטאַנד. עס זענען אויך געווען מעכטיקע מלכים איבער ירושלים, וואָס האָבן געהערשט איבער אַלע לענדער אויף יענער זײַט טײַך; און מען האָט זיי באַצאָלט שטייער, טריביוט און מכס. גיט איצט אַ באַפֿויל צו מאַכן די מענטשן אויפֿהערן, און אַז די שטאָט זאָל נישט געבויט ווערן, ביז איך וועל געבן אַן אַנדער באַפֿויל. עזרא ד:י"ח-כא.

און איך מאַך אַ באַפֿעל וואָס איר זאָלט טאָן צו די עלטסטע פֿון די יידן פֿאַרן בויען דעם הויז פֿון גאָט: אַז פֿון די קעניגלעכע פֿאַרמעגן, פֿון דעם טריביוט אויף יענער זײַט טײַך, זאָלן באַלד געגעבן ווערן די הוצאות צו די מענטשן, כדי זיי זאָלן נישט געשטערט ווערן. עזרא 6:8

אויך באַשטעטיגן מיר אייך, אַז אַן קיין שום כהנים און לעוויטן, זינגער, טיר-וואכטער, נתינים, אדער דינער פון דעם הויז פון גאט, זאל עס נישט זיין ערלויבט צו לייגן אויף זיי שטייער, צינד, אדער מכס. עזרא 7:24

עס זענען אויך געווען וואָס האָבן געזאָגט: מיר האָבן געבארגט געלט פֿאַר דעם מלך'ס טריביוט, און דאָס אויף אונדזערע לענדער און ווייַנגערטנער. נחמיה 5:4

און אַז מיר זאָלן ברענגען די ערשטע פֿרוכטן פֿון אונדזער טייג, און אונדזערע אָפּפֿערונגען, און די פֿרוכט פֿון אַלע מיניםביימער, פֿון ווײַן און פֿון בוימל, צו די כהנים, אין די צימערן פֿון אונדזער גאָטס הויז; און די מעשר פֿון אונדזער ערד צו די לוִיִטן, כּדי די זעלבע לוִיטן זאָלן האָבן די מעשר אין אַלע שטעט פֿון אונדזער אַקערן. און דער כהן, דער זון פֿון אהרן, זאָל זײַן מיט די לוִיטן, ווען די לוִיטן נעמען מעשר; און די לוִיטן זאָלן אַרויפֿברענגען די מעשר פֿון די מעשר צום הויז פֿון אונדזער גאָט, אין די צימערן, אין דעם אוצר־הויז. נחמיה י:לז-לח

און אין יענער צייט זענען עטלעכע באַשטימט געוואָרן איבער די קאַמערן פֿאַר די אוצרות, פֿאַר די אָפּפֿערונגען, פֿאַר די ערשטע פֿרוכטן, און פֿאַר די מעשר, צו זאַמלען אין זיי פֿון די פֿעלדער פֿון די שטעט די טיילן פֿון דער תּורה פֿאַר די כהנים און די לוִיטן: ווייל יהודה האָט זיך געפֿרייט פֿאַר די כהנים און פֿאַר די לוִיטן וואָס האָבן געוואַרט. נחמיה יב:מד.

און ער האט צוגעגרייט פאר אים א גרויסע צימער, וואו מען האט פריער געלייגט די שפּייז־אָפּפֿערונגען, די ווײַראָך, און די כלים, און די מעשר פֿון דער תּבואה, דעם נײַעם ווײַן, און דעם אויל, וואָס מען האט באַפֿוילן צו געבן די לוִיטן, און די זינגער, און די טויערוואַכטער; און די אָפּפֿערונגען פֿון די כהנים. דעמאָלט האָט גאַנץ יהודה געבראַכט דעם מעשר פֿון דער תּבואה, דעם נײַעם ווײַן און דעם אויל צו די אוצרות. נחמיה י"ג:ה',יב

און דער מלך אחשוורוש האט געלייגט א שטייער אויפן לאנד און אויף די אינזלען פון ים. אסתר י:א

נביאים

דעמאָלט וועט אויפשטיין אין זיין נחלה אַ שטייער-זאַמלער אין דער כבוד פון דעם קעניגרייך; אָבער אין עטלעכע טעג וועט ער חרובֿ ווערן, ניט אין כּעס, ניט אין מלחמה. דניאל 11:20

קומט קיין בית אל, און פֿאַרברעכט; אין גילגל פֿאַרמערט די פֿאַרברעכן; און ברענגט אײַערע קרבנות יעדן מאָרגן, און אײַערע מעשר נאָך דרײַ יאָר; און ברענגט אַ דאַנק-זבח מיט זויערן טײַג, און פֿאַרקויפֿט און פֿאַרעפֿנטלעכט די פֿרײַנדלעכע קרבנות; ווײַל דאָס איז אײַך ליב, איר קינדער פֿון ישׂראל, זאָגט גאָט דער האַר. עמוס ד:ד-ה

וועט אַ מענטש באַרויבן גאָט? אָבער איר האָט מיך באַרויבט. אָבער איר זאָגט, אין וואָס האָבן מיר דיך באַרויבט? אין מעשר און קרבנות. איר זענט פֿאַרשאָלטן מיט אַ קללה, ווייל איר האָט מיך באַרויבט, דאָס גאַנצע פֿאָלק. ברענגט אַלע מעשר אין שפּײַזקאַמער, כּדי עס זאָל זײַן עסן אין מײַן הויז, און פּרוווט מיך איצט דערמיט, זאָגט גאָט פֿון צבֿאות, אויב איך וועל נישט עפֿענען אײַך די פֿענצטער פֿון הימל, און אײַך אויסגיסן אַ ברכה, אַז עס וועט נישט זײַן גענוג פּלאַץ צו באַקומען עס. און איך וועל באַשטראָפֿן דעם פֿאַרצערער פֿאַר אײַער זכות, און ער וועט נישט פֿאַרניכטן די פֿרוכט פֿון אײַער ערד; און אײַער ווײַנשטאָק וועט נישט פֿאַרלירן איר פֿרוכט פֿאַר דער צײַט אין פֿעלד, זאָגט גאָט פֿון צבֿאות. און אַלע פֿעלקער וועלן אײַך רופֿן געבענטשט, ווייל איר וועט זײַן אַ ליבלעך לאַנד, זאָגט גאָט פֿון צבֿאות. מלאכי 3:8-12

בשורות

און ווען זיי זענען אנגעקומען קיין כפר נחום, זענען די וואָס האָבן באַקומען שטייער געלט געקומען צו פּעטערן און געזאָגט : "צי צאָלט נישט אייער רבי שטייער?" "ער האָט געזאָגט": יאָ." און ווען ער איז אַרײַנגעקומען אין הויז, האָט אים יאָשקע געשטערט און געזאָגט " :וואָס מיינסטו, שמעון? פון וועמען נעמען די מלכים פון דער ערד שטייער אָדער שטייער? פון זייערע אייגענע קינדער, צי פון פרעמדע?" פּעטער האָט צו אים געזאָגט": פון פרעמדע." יאָשקע האָט צו אים געזאָגט " :דאַן זענען די קינדער פריי." אָבער, כּדי מיר זאָלן זיי נישט באַליידיקן, גיי צום ים, וואַרף אַרויס אַן האָקן, און נעמט דעם ערשטן פיש וואָס קומט אַרויף; און ווען דו וועסט עפֿענען זײַן מויל, וועסטו געפֿינען אַ געלט; נעמט דאָס און גיב זיי פֿאַר מיר און פֿאַר דיר." מתי 17:24-27

דעמאָלט זענען די פּרושים געגאַנגען און האָבן זיך באַראַטן ווי אַזוי אים צו פֿאַרפֿאַלן אין זײַן רעדן. און זיי האָבן צו אים געשיקט זייערע תלמידים מיט די העראָדיאַנער, זאָגנדיק": רבי: מיר ווייסן אַז דו ביסט אמת און לערנסט דעם וועג פֿון גאָט מיט אמת, און דו זאָרגסט זיך נישט וועגן קיינעם, ווײַל דו קוקסט נישט אויף די פּערזענלעכקייט פֿון מענטשן. זאָג אונדז דעריבער, וואָס מיינסטו? איז עס ערלויבט צו געבן שטייער צום קיסר, צי נישט? אָבער יאָשקע האָט באַמערקט זייער שלעכטיקייט און געזאָגט " :פֿאַרוואָס פֿאַרזוכט איר מיך, איר צבֿועים? ווײַזט מיר די שטייער געלט." און זיי האָבן אים געבראַכט אַ פּעני. און ער האָט צו זיי געזאָגט: וועמענס איז דאָס בילד און די אויפֿשריפֿט? זיי זאָגן צו אים: קיסר'ס. ". דעמאָלט זאָגט ער צו זיי " :געבט דעריבער קיסר וואָס איז קיסר'ס, און גאָט וואָס איז גאָט'ס." מתי כב:ט"ו-כ"א

ווי אײַך, סופֿרים און פּרושים, צבֿועים! ווייל איר צאָלט מעשר פֿון מינץ און אניס און קימל, און האָט אויסגעלאָזט די וויכטיקערע זאַכן פֿון דער תורה, משפּט, רחמנות און אמונה. די דאָזיקע האָט איר געדאַרפֿט טאָן, און נישט לאָזן דאָס אַנדערע אומגעטאָן. מתי כג:כג

און ווען זיי זענען אנגעקומען, האבן זיי צו אים געזאגט: "רבי, מיר ווייסן אז דו ביסט אמת, און קימערסט זיך נישט וועגן קיינעם, ווייל דו קוקסט נישט אויף מענטשן, נאר דו לערנסט דעם וועג פון גאט מיט אמת. איז עס ערלויבט צו געבן שטייער צום קיסר, אדער נישט? זאלן מיר געבן, אדער זאלן מיר נישט געבן? אבער ער, פארשטייענדיג זייער צווייפל, האט צו זיי געזאגט: "פארוואס פרובירט איר מיך? ברענגט מיר א פעני, כדי איך זאל עס זען." און זיי האבן עס געבראכט. און ער זאגט צו זיי: "וועמענס איז דאס בילד און די אויפשריפט?" און זיי האבן צו אים געזאגט: "קיסר'ס." און יאָשקע האט זיי געענטפערט: "געבט קיסר וואס איז קיסר'ס, און גאט וואס איז גאט'ס." און זיי האבן זיך געוואונדערט אויף אים. מאַרקוס 12:14-17

און יאָשקע איז געזעסן קעגן איבער דער אוצר, און האָט געקוקט ווי די מענטשן האָבן אַרײַנגעוואָרפן געלט אין אוצר; און פילע וואָס זענען געווען רייך האָבן אַרײַנגעוואָרפן אַ סך. און עס איז געקומען אַן אָרעמע אַלמנה, און זי האָט אַרײַנגעוואָרפן צוויי מטבעות, וואָס מאַכן אַ פּרינג. און ער האָט צו זיך גערופן זײַנע תּלמידים, און צו זיי געזאָגט: אמת, איך זאָג אײַך, אַז די אָרעמע אַלמנה האָט אַרײַנגעוואָרפן מער ווי אַלע וואָס האָבן אַרײַנגעוואָרפן אין אוצר. ווײַל זיי אַלע האָבן אַרײַנגעוואָרפן פֿון זייער איבערפֿלוס, אָבער זי האָט פֿון איר מאַנגל אַרײַנגעוואָרפן אַלץ וואָס זי האָט געהאַט, איר גאַנצע לעבן. מרקוס 12:41-44

און עס איז געשען אין יענע טעג, אַז עס איז אַרויסגעגאַנגען אַ באַפֿעל פֿון קיסר אוגוסטוס, אַז די גאַנצע וועלט זאָל ווערן באַשטייערט (און די באַשטייערונג איז ערשט געמאַכט געוואָרן ווען סירעניוס איז געווען גובערנאַטאָר פֿון סיריע.) און אַלע זענען געגאַנגען זיך באַשטייערן, יעדער איינער אין זיין אייגענער שטאָט. און יוסף איז אויך אַרויף פֿון גליל, פֿון דער שטאָט נצרת, קיין יהודה, צו דער שטאָט פֿון דוד, וואָס הייסט בית לחם) ווייל ער איז געווען פֿון דעם הויז און אָפּשטאַם פֿון דוד (זיך באַשטייערן מיט מרים, זיין פֿאַרהײַליקט ווייב, וואָס איז געווען שוואַנגער. לוקאַס 2:1-5

אבער ווי אייך, פרושים! ווייל איר גיט מעשר פון מינץ און רו און אלע ערליי קרויטער, און פארגעסט משפט און די ליבע צו גאט. די דאזיגע האט איר געדארפט טאן, און נישט לאזן דאס אנדערע אומגעטאן. לוקאַס 11:42

צוויי מענטשן זענען ארויף אין בית המקדש צו דאווענען; איינער א פרושי, און דער צווייטער א מוכס. דער פרושי איז געשטאנען און האט דאווענען אזוי מיט זיך אליין: גאט, איך דאנק דיר, אז איך בין נישט ווי אנדערע מענטשן, אויסראבערס , אומרעכטע, נואפים, אדער אפילו ווי דער מוכס. איך פאסט צוויי מאל א וואך, איך געב מעשר פון אלעס וואס איך פארמאג . און דער מוכס, געשטאנען ווייטן, האט נישט געוואלט אפילו אויפהייבן זיינע אויגן צום הימל, נאר האט זיך געשלאגן אויפן ברוסט, זאגנדיג: גאט, זאל מיר, א זינדיקער, דערבאַרמט זיין. לוקאַס 18:10-13

און זיי האבן אים געפרעגט, זאגנדיג, רבי, מיר ווייסן אז דו זאגסט און לערנסט ריכטיג, און דו נעמסט נישט אן קיין פערזאן , נאר דו לערנסט דעם וועג פון גאט מיט אמת. איז עס ערלויבט פאר אונז צו געבן שטייער צום קיסר, אדער נישט? אבער ער האט באמערקט זייער שלאַוקייט, און האט צו זיי געזאגט, פארוואס פרובירט איר מיך? ווייזט מיר א פעני. וועמענס בילד און אויפשריפט האט עס? זיי האבן געענטפערט און געזאגט, קיסר'ס. און ער האט צו זיי געזאגט, גיט דעריבער קיסר וואס איז קיסר'ס, און גאט וואס איז גאט'ס. לוקאַס 20:21-25

און ער האָט אַרויפגעקוקט און געזען די רייכע מענטשן אַרײַנוואַרפֿן זייערע מתּנות אין אוצר. און ער האָט אויך געזען אַ געוויסע אָרעמע אַלמנה אַרײַנוואַרפֿן צוויי מטבעות. און ער האָט געזאָגט: איך זאָג אײַך באמת, אַז די אָרעמע אַלמנה האָט אַרײַנגעלייגט מער ווי אַלע. ווײַל אַלע די האָבן פֿון זייער פֿיל אַרײַנגעלייגט אין די קרבנות פֿון גאָט, אָבער זי האָט פֿון איר אָרעמקייט אַרײַנגעלייגט אַלע אירע לעבנס-מיטלען. לוקאַס 21:1-4

און די גאנצע ציבור פון זיי איז אויפגעשטאנען און האט אים געפירט צו פילאטוס. און זיי האבן אנגעהויבן אים צו באשולדיגן, זאגנדיג: מיר האבן געפונען דעם מענטש פארדרייען דאס פאלק, און פארבאטן צו געבן שטייער צום קיסר , זאגנדיג אז ער אליין איז משיח דער מלך. און פילאטוס האט אים געפרעגט, זאגנדיג: ביסטו דער מלך פון די יידן? און ער האט אים געענטפערט און געזאגט: דו זאגסט עס. דאן האט פילאטוס געזאגט צו די הויפט כהנים און צום פאלק: איך געפין נישט קיין שולד אין דעם מענטש. לוקאַס 23:1-4

נאך דעם מאן איז אויפגעשטאנען יהודה פון גליל אין די טעג פון די שטייערן, און האט אפגעצויגן א סך מענטשן נאך זיך ער; איז אויך אומגעקומען; און אלע, אפילו וויפיל זיי האבן אים געפאלגט, זענען צעשפרייט געווארן. אקט 5:37

בריוו

ווייל צוליב דעם צאָלט איר אויך שטייער, ווייל זיי זענען גאָטס דינער, וואָס זאָרגן זיך שטענדיק וועגן דעם. צאָלט דעריבער אַלע וואָס זיי דאַרפֿן: שטייער וועמען שטייער איז שולדיק; שטייער וועמען שטייער; מורא וועמען מורא; כּבֿוד וועמען כּבֿוד. רוימער 13:6-7

און באמת, די וואָס זענען פֿון די קינדער פֿון לוי, וואָס באַקומען דאָס כהונה־אַמט, האָבן אַ מצווה צו נעמען מעשר פֿון דעם פֿאָלק לויטן געזעץ, דאָס הייסט, פֿון זייערע ברידער, כאָטש זיי קומען אַרויס פֿון די לענדן פֿון אַבֿרהם: אָבער ווער עס יז וועמענס אָפּשטאַם ווערט נישט געציילט פֿון זיי, האָט באַקומען מעשר פֿון אַבֿרהם, און געבענטשט דעם וואָס האָט געהאַט די הבטחות. און אָן קיין קעגנזאַץ ווערט דער קלענערער געבענטשט פֿון דעם בעסערן. און דאָ באַקומען מענטשן וואָס שטאַרבן מעשר; אָבער דאָרט באַקומט ער זיי, פֿון וועמען מען זאָגט אַז ער לעבט. און ווי איך קען אַזוי זאָגן, אויך לוי, וואָס באַקומט מעשר, האָט באַצאָלט מעשר אין אַבֿרהם. העברעער 7:5-9

אַפּאָקריפֿע

און דאָס פֿאָלק האָט גענומען יואָחז דעם זון פֿון יאשִיָהו, און אים געמאַכט אַלס מלך אַנשטאָט זײַן פֿאָטער יאשִיָהו, ווען ער איז געווען דרײַ און צוואַנציק יאָר אַלט. און ער האָט געקיניגט אין יהודה און אין ירושלים דרײַ חדשים; און דערנאָך האָט אים דער מלך פֿון מצרים אַראָפּגעוואָרפֿן פֿון קיניגן אין ירושלים. און ער האָט אויפֿגעשטעלט אַ שטײַער אויף דעם לאַנד פֿון הונדערט טאַלאַנטן זילבער און איין טאַלאַנט גאָלד. 1 עזרא 1:34-36

צו קעניג ארטאקסערקסעס אונדזער האר, דיינע קנעכט, ראתומוס דער מעשה-שרייבער, און סעמעליוס דער שרייבער, און די איבעריגע פון זייער ראט, און די ריכטער וואס זענען אין צעלאסוריע און פעניקיע. זאל עס יעצט באקאנט זיין פארן האר קעניג, אז די יידן וואס זענען ארויף פון דיר צו אונז, זייענדיג געקומען קיין ירושלים, יענער רעבעלישער און שלעכטער שטאט, בויען די מארקפלעצער, און פאררעכטן די ווענט דערפון און לייגן דעם יסוד פון דעם בית המקדש. איצט אויב די שטאט און אירע ווענט ווערן ווידער אויפגעבויט, וועלן זיי נישט נאר אפזאגן צו געבן שטייער, נאר אויך רעבעלירן קעגן קעניגן. 1 עזרא 2:17-19

אזוי אויך פאר די וואס זענען נישט קיין זעלנער, און האבן נישט צו טון מיט מלחמות, נאר נוצן לאנדווירטשאפט, ווען זיי האבן ווידער געשניטן וואס זיי האבן געזייט, ברענגען זיי עס צום מלך, און צווינגען איינער דעם אנדערן צו צאלן שטייער צום מלך. 1 עזרא 4:6

דערצו האט ער געשריבן פאר אלע יידן וואס זענען ארויס פון זיין קעניגרייך ארויף קיין יידנטום, וועגן זייער פרייהייט, אז קיין אפיציר, קיין הערשער, קיין לייטענאנט, אדער קאסירער, זאל נישט מיט גוואַלד אריינגיין אין זייערע טירן; און אז דאס גאנצע לאנד וואס זיי האלטן זאל זיין פריי אן קיין שטייער; און אז די אדומים זאלן איבערגעבן די דערפער פון די יידן וואס זיי האבן דעמאלט געהאלטן: יא, אז מען זאל יערליך געבן צוואנציג טאלאנטן צום בויען דעם בית המקדש, ביז דער צייט וואס ער זאל געבויט ווערן; און נאך צען טאלאנטן יערליך, צו האלטן די ברענט אויפן מזבח יעדן טאג, ווי זיי האבן געהאט א געבאט צו אפפערן זיבעצן: און אז אלע וואס זענען ארויס פון בבל צו בויען די שטאט זאלן האבן פרייע פרייהייט, אזוי ווי זיי ווי זייערע קינדער, און אלע כהנים וואס זענען אוועקגעגאנגען. 1 עזרא 4:49-53

און די מענטשן דאָרט זענען געווען איבערגעגעבן צו רעבעליע און מלחמה: און אַז מעכטיקע מלכים און שרעקלעכע זענען געווען אין ירושלים, וואָס האָבן געהערשט און גענומען טריביוטן אין סעלאָסיריע און פעניקע. 1 עזרא 2:27

איך האָב אויך באַפֿוילן עס גאַנץ ווידער אויפֿצובויען; און אַז זיי זאָלן זוכן מיט גרויס זאָרג צו העלפֿן די וואָס זענען פֿון די געפֿאַנגענע יִדן, ביז דאָס הויז פֿון גאָט וועט זײַן פֿאַרטיק: און פֿון דעם טריביוט פֿון סעלאָסיריע און פֿעניקע זאָל מען מיט גרויס זאָרג געבן די מענטשן אַ חלק פֿאַר די קרבנות פֿון גאָט, דאָס הייסט, צו זאָרובבעל דעם גובערנאַטאָר, פֿאַר אָקסן, ווידערס, און לעמער; און אויך תּבֿואה, זאַלץ, ווײַן, און אויל, און דאָס שטענדיק יעדעס יאָר אָן ווײַטערדיקע פֿראַגעס, לויט

ווי די כהנים וואָס זענען אין ירושלים וועלן אָנווײַזן טעגלעך צו געבן: אַז קרבנות זאָלן געבראַכט ווערן צום העכסטן גאָט פֿאַר דעם מלך און פֿאַר זײַנע קינדער, און אַז זיי זאָלן דאַוונען פֿאַר זייער לעבן. 1 עזרא 6:28-31

איך באַפֿעל אייך אויך, אַז איר זאָלט נישט פֿאָדערן קיין שטייער, און אויך נישט קיין אַנדערע אויפֿלייגונג, פֿון קיין כהנים, לעוויטן, הייליקע זינגער, טיר־וועכטער, באַדינער פֿון דעם טעמפּל, אָדער פֿון ווער עס יז וואָס האָט אַ טוען אין דעם טעמפּל, און אַז קיין מענטש זאָל נישט האָבן די אויטאָריטעט צו אויפֿלייגן אויף זיי עפּעס. 1 עזרא ח:כב

אין אַלע דיינע מתנות ווייז אַ פריילעכן פּנים, און הקדש דיינע מעשר מיט פרייד. קהלת 35:9

און ער האָט געזאַמלט אַ מעכטיקע שטאַרקע חיל און האָט געהערשט איבער לענדער, און פעלקער, און מלכים, וואָס זענען געוואָרן אים צאָל־פּליכט. 1 מקבים 1:4

און נאך צוויי יאר וואס זענען אינגאנצן פארבייגעגאנגען, האט דער מלך געשיקט זיין הויפט קאסעטער צו די שטעט פון יהודה, וועלכער איז געקומען קיין ירושלים מיט א גרויסער מאסע, און האט גערעדט פרידלעכע ווערטער צו זיי, אבער אלעס איז געווען שווינדלעריי; ווייל ווען זיי האבן אים געגעבן צוטרוי, איז ער פלוצלינג געפאלן אויף דער שטאט, און האט זי זייער שטארק געשלאגן, און פארניכטעט א סך מענטשן פון ישראל. 1 מקבים 1:29-30

דאך, ווען ער האט געזען אז די געלט פון זיינע אוצרות איז אויסגעלאפן און אז די טריביוס אין לאנד זענען געווען קליין, צוליב די מחלוקת און מגיפה, וואס ער האט געבראכט אויפן לאנד דורך אוועקנעמען די געזעצן וואס זענען געווען פון אלטע צייטן; האט ער מורא געהאט אז ער וועט נישט קענען אויסהאלטן די פליכטן מער, און אויך נישט האבן אזעלכע מתנות צו געבן אזוי ברייטהארציג ווי ער האט פריער: ווייל ער איז געווען מער ווי די מלכים וואס זענען געווען פאר אים. דעריבער, זייענדיג שטארק פארלוירן אין זיין מחשבה, האט ער באשלאסן צו גיין קיין פערסיע, דארט צו נעמען די טריביוס פון די לענדער, און צו זאמלען אסאך געלט. 1 מקבים 3:29-31

זיי האָבן אויך געבראַכט די קליידער פֿון די כהנים, און די ערשטע פֿרוכטן, און די מעשר; און זיי האָבן אויפֿגעוועקט די נזירים, וואָס האָבן דערפֿילט זייערע טעג. 1 מקבים 3:49

און אַז זיי זענען געווען מענטשן פון גרויס העלדישקייט. מען האט אים אויך דערציילט וועגן זייערע מלחמות און חשובע מעשים וואָס זיי האָבן געטאָן צווישן די גאַלאַטער, און ווי זיי האָבן זיי באַזיגט און געבראַכט אונטער טריביוט; און אַז דורך זייער פּאָליטיק און געדולד האָבן זיי באַזיגט דעם גאַנצן אָרט, כאָטש עס איז געווען זייער ווייט פון זיי; און די מלכים אויך וואָס זענען געקומען קעגן זיי פון די עקן פון דער ערד, ביז זיי האָבן זיי צעשטערט און געגעבן זיי אַ גרויסן איבערקערעניש, אַזוי אַז די איבעריקע האָבן זיי געגעבן טריביוט יעדעס יאָר: און ווי זיי האָבן אים געכאַפּט לעבעדיק, און זיך באַשלאָסן אַז ער און די וואָס האָבן געקעניגט נאָך אים זאָלן צאָלן אַ גרויסן טריביוט און געבן משכונות, און וואָס איז געווען מסכים, 1 מקבים 8:2,4,7

און איצט באַפֿרײַ איך אײַך, און פֿאַר אײַער צוליב באַפֿרײַ איך אַלע ייִדן פֿון טריביוס, און פֿון די שטייערן פֿון זאַלץ, און פֿון קרוין־שטײַערן, און פֿון דעם וואָס געהערט צו מיר צו באַקומען פֿאַר דעם דריטן טייל אָדער די זוימען, און די העלפֿט פֿון די פֿרוכט פֿון די ביימער, באַפֿרײַ איך עס פֿון הײַנט אָן, כּדי זיי זאָלן נישט גענומען ווערן פֿון לאַנד יהודה, און אויך נישט פֿון די דרײַ רעגירונגען וואָס זענען צוגעגעבן געוואָרן דערצו פֿון לאַנד שומרון און גליל, פֿון הײַנט אָן אויף אייביק. זאָל ירושלים אויך זײַן הייליק און פֿרײַ, מיט אירע גרענעצן, סײַ פֿון צענטל און סײַ פֿון טריביוס. 1 מקבים 10:29-31

דערצו האָב איך פֿרײַ באַפֿרײַט יעדן איינעם פֿון די ייִדן, וואָס זענען געפֿאַנגען געוואָרן פֿון לאַנד יהודה אין יעדן טייל פֿון מײַן קעניגרייך, און איך וויל, אַז אַלע מײַנע באַאַמטע זאָלן צוריקגעבן די שטייערן, אַפֿילו פֿון זייערע בהמות. 1 מקבים 10:33

דעמאָלט האָט יונתן געבעטן דעם מלך, אַז ער זאָל באַפֿרײַען יהודה פֿון שטײַער, ווי אויך די דרײַ רעגירונגען, מיטן לאַנד שומרון; און ער האָט אים צוגעזאָגט דרײַ הונדערט טאַלאַנטן. 1 מקבים 11:28

און וואָס שייך אַנדערע זאַכן וואָס געהערן צו אונדז, פֿון די מעשר און מינהגים וואָס געהערן צו אונדז, ווי אויך די זאַלץ־גרובן און די קרוין־שטייערן, וואָס זענען אונדז געפֿאָדערט, באַפֿרײַען מיר זיי פֿון אַלץ פֿאַר זייער רעליעף 1. מקבים 11:35

וואָס שייך יעדן פֿאַרזעעניש אָדער פֿעלער וואָס איז באַגאַנגען געוואָרן ביזן היינטיקן טאָג, פֿאַרגעבן מיר עס, און אויך די קרוין־שטייער, וואָס איר שולדיקט אונדז; און אויב עס איז באַצאָלט געוואָרן נאָך אַ שטייער אין ירושלים, וועט עס מער נישט באַצאָלט ווערן 1. מקבים 13:39

איצט גיט איבער די שטעט וואָס איר האָט איינגענומען, און די שטייערן פון די ערטער, איבער וועלכע איר האָט באַקומען הערשאפט אַרויס די גרענעצן פון יהודה: אָדער גיט מיר פֿאַר זיי פינף הונדערט טאַלאַנטן זילבער; און פֿאַר דעם שאָדן וואָס איר האָט געטאָן, און די שטייערן פון די שטעט, אַנדערע פינף הונדערט טאַלאַנטן: אויב נישט, וועלן מיר קומען און קעמפן קעגן אייך 1. מקבים 15:30-31

האט ניקאנאר זיך אונטערגענומען צו מאכן אזויפיל געלט פון די געפאנגענע יידן, אז עס זאל באצאלן די שטייער פון צוויי טויזנט טאלאנטן, וואס דער מלך האט געדארפט באצאלן די רוימער 2. מקבים 8:10

אזוי האט ער, וואס האט זיך גענומען צו באצאלן די רוימער זייער טריביוט דורך געפאנגענע אין ירושלים, פארשפרייט, אז די יידן האבן גאט צו קעמפן פאר זיי, און דעריבער קענען זיי נישט ווערן געשעדיגט, ווייל זיי האבן נאכגעפאלגט די געזעצן וואס ער האט זיי געגעבן 2. מקבים 8:36

דזשאַשער

און כדורלעומר, דער מלך פֿון עילם, איז אַוועקגעגאַנגען פֿון די משפחות פֿון די קינדער פֿון חָם, און ער האָט געקעמפֿט מיט זיי און ער האָט זיי אונטערגעוואָרפֿן, און ער איז געגאַנגען צו די פֿינף שטעט פֿון דער פּליין און ער האָט געקעמפֿט קעגן זיי און ער האָט זיי אונטערגעוואָרפֿן, און זיי זענען געווען אונטער זיין קאָנטראָל. און זיי האָבן אים געדינט צוועלף יאָר, און זיי האָבן אים געגעבן אַ יערלעכע שטייער. ישר 11:10-11

אין פינפטן יאָר פון אברהם'ס וואוינונג אין לאַנד כנען, האָבן די מענטשן פון סדום און עמורה און אַלע שטעט פון דער פּליין זיך אָפּגעשטעלט פון דער מאַכט פון כּדָרלעומר, מלך פון עילם; ווייל אַלע מלכים פון די שטעט פון דער פּליין האָבן געדינט כּדָרלעומר צוועלף יאָר, און אים געגעבן אַ יערלעכן שטייער, אָבער אין יענע טעג אין דרייצנטן יאָר, האָבן זיי זיך אָפּגעשטעלט קעגן אים. ישר יג:יא

מיר ווייסן אז עס איז דער מנהג פון מלכים צו נעמען א יערליכן שטייער פון די לעבעדיגע, אבער דו טוסט דאס נישט נאר , נאר פון די טויטע נעמסטו אויך א שטייער טאג נאך טאג. און דער מלך האט געענטפערט און געזאגט צו ריקאיון, דיין נאמען זאל מער נישט גערופן ווערן ריקאיון נאר פרעה זאל זיין דיין נאמען, ווייל דו האסט גענומען א שטייער פון די טויטע; און ער האט אים גערופן פרעה. און ריקאיון פרעה האט מיט שלאג איבערגענומען די הערשאפט פון מצרים, און ער האט גענומען א שטייער פון אלע איינוואוינער פון מצרים. ישר יד:יט,כז,לא

און אברהם און אַלץ וואָס האָט אים געהערט זענען אויפגעשטאַנען פֿון דעם טײַך מצרים און אָנגעקומען קיין מצרים; און זיי זענען קוים אַרײַן אין די טויערן פֿון דער שטאָט, ווען די וועכטער האָבן זיך אויפֿגעשטעלט צו זיי און געזאָגט: גיב מעשר צום מלך פֿון וואָס איר האָט, און דערנאָך קענט איר אַרײַנקומען אין שטאָט; און אברהם און די וואָס זענען געווען מיט אים האָבן דאָס געטאָן. און אברהם מיט די מענטשן וואָס זענען געווען מיט אים זענען אָנגעקומען קיין מצרים, און ווען זיי זענען אָנגעקומען, האָבן זיי געבראַכט דעם קאַסטן אין וועלכן שרה איז געווען באַהאַלטן, און די מצרים האָבן געזען דעם קאַסטן . און די קנעכט פֿונעם מלך האָבן זיך דערנענטערט צו אברהם און געזאָגט: וואָס האָסטו דאָ אין דעם קאַסטן וואָס מיר האָבן נישט געזען? איצט עפֿנט דעם קאַסטן און גיב מעשר צום מלך פֿון אַלץ וואָס עס כולל. ישר 15:8-10

און די זין פון יעקב האבן זיי געשוואוירן אז זיי וועלן זיך נישט אריינמישן מיט זיי, און אלע מלכים פון די כנעני האבן זיי אויך געשוואוירן, און די זין פון יעקב האבן זיי געמאכט צאלן-פליכט פון יענעם טאג אן. ישר מ:מ:ח

און גאַנץ מצרים איז געווען אונטער דער אויפזיכט פֿון יוסף ,און יוסף האָט געמאַכט מלחמה מיט אַלע זיינע אַרומיקע שונאים ,און ער האָט זיי אונטערגעוואָרפן ;אויך דאָס גאַנצע לאַנד און אַלע פלישתים ,ביז די גרענעצן פֿון כנען ,האָט יוסף אונטערגעוואָרפן ,און זיי זענען אַלע געווען אונטער זיין מאַכט און זיי האָבן געגעבן אַ יערלעכע שטייער צו יוסף .און אַלע לענדער פֿון די פלישתים און כנען און צידון ,און אויף יענער זייט פֿון ירדן ,האָבן געבראַכט מתּנות צו יוסף אַלע זיינע טעג , און דאָס גאַנצע לאַנד איז געווען אין דער האַנט פֿון יוסף ,און זיי האָבן אים געבראַכט אַ יערלעכע שטייער ווי עס איז געווען רעגולירט ,ווייל יוסף האָט געקעמפֿט קעגן אַלע זיינע אַרומיקע שונאים און זיי אונטערגעוואָרפן ,און דאָס גאַנצע לאַנד איז געווען אין דער האַנט פֿון יוסף ,און יוסף האָט זיכער געזעסן אויף זיין טראָן אין מצרים .ישר 58:8,12

און עס איז געשען אין דעם אכציקסטן און פירסטן יאר ,דאס איז דאס פופציגסטע יאר פון דער הערשאפט פון הדד ,זון פון בדד ,מלך פון אדום ,האט הדד פארזאמלט אלע קינדער פון עשו ,און ער האט צוגעגרייט זיין גאנצע ארמיי ,ארום פיר הונדערט טויזנט מענטשן ,און ער האט זיך געפירט צום לאנד פון מואב ,און ער איז געגאנגען קעמפן מיט מואב און זיי מאכן אים שטייער-פליכטיק .און ווען אלע קינדער פון מדין זענען אומגעקומען אין דער מלחמה ,און די קינדער אין מואב זענען אנטלאפן ,האט הדד אין יענער צייט געמאכט גאנץ מואב אים שטייער-פליכטיק ,און זיי זענען געווארן אונטער זיין האנט , און זיי האבן געגעבן א יערליכע שטייער ווי עס איז באפוילן געווארן ,און הדד האט זיך אומגעקערט און איז צוריקגעגאנגען צו זיין לאנד .ישר 62:6,13

אַזוי איז קיקיאַנוס אַרויסגעגאַנגען קיין ארם און די קינדער פֿון מזרח ,און ער האָט געקעמפֿט קעגן זיי און זיי געשלאָגן ,און זיי זענען אַלע געפֿאַלן פֿאַרוואונדעט פֿאַר קיקיאַנוס און זיין פֿאָלק .און ער האָט גענומען פֿיל פֿון זיי געפֿאַנגען און ער האָט זיי אונטערגעוואָרפֿן ווי אין אָנהייב ,און ער האָט זיך געלאַגערט אויף זייער לאַנד צו נעמען טריביוט פֿון זיי ווי געוויינטלעך . און קיקיאַנוס האָט געקעמפֿט קעגן ארם און די קינדער פֿון מזרח און ער האָט זיי אונטערגעוואָרפֿן ווי פֿריִער ,און זיי האָבן אים געגעבן זייער געוויינטלעכן טריביוט ,און ער איז געגאַנגען און זיך אומגעקערט צו זיין לאַנד .ישר 72:4-5,11

און אַלע קינדער פֿון מזרח האָבן זיך אומגעקערט און זיך צוריקגעצויגן ,אַזוי האָבן משה און די קינדער פֿון כוש זיי נאָכגעפֿאָלגט און זיי אונטערגעוואָרפֿן ,און האָבן אויף זיי געלייגט אַ שטייער ,ווי זייער מנהג איז געווען .און אויך אַרעם איז אונטערגעוואָרפֿן געוואָרן דורך משה און די מענטשן פֿון כוש ,און האָבן אויך געגעבן זייער געוויינטלעכן שטייער .ישר 73:43,46

און אביאנוס האט געשטעלט באאמטע אין אדום און אלע קינדער פון אדום זענען געווארן אונטערטעניק און צינד-פליכטיק צו אביאנוס ,און אביאנוס האט זיך אומגעקערט צו זיין אייגענעם לאנד ,כיטים .און בעת זיין הערשאפט האט ער ארויסגעברענגט אן ארמיי ,און ער איז געגאנגען און געקעמפט קעגן די איינוואוינער פון בריטאניע און קערנאניע ,די קינדער פון אלישע זון פון יאוואן ,און ער האט זיי איבערגענומען און זיי געמאכט צינד-פליכטיק .יאשר 90:10,29

יובילייען

און יעקב איז אויפגעשטאַנען פרי אין דער מאָרגן ,דעם פערצנטן פון דעם חודש ,און ער האָט געגעבן מעשר פון אַלץ וואָס איז געקומען מיט אים ,סיי פון מענטשן און סיי פון בהמות ,סיי פון גאָלד און סיי פון יעדן געצייג און קלייד ,יאָ ,ער האָט געגעבן מעשר פון אַלץ .יובלים לב:ב

און ער האָט געגעבן מעשר פון אַלע ריינע חיות ,און געמאַכט אַ ברענט קרבן ,אָבער די אומריַינע חיות האָט ער נישט געגעבן צו זיַין זון לוי ,און ער האָט אים געגעבן אַלע נשמות פֿון די מענטשן .און לוי האָט מקיים געווען די כהונה אין בית אל פֿאַר יעקבֿ זיַין פֿאָטער איבער זיַינע צען ברידער ,און ער איז דאָרט געווען אַ כהן ,און יעקב האָט געגעבן זיַין נדר :אַזוי האָט ער ווידער געגעבן מעשר פון מעשר צו גאָט און עס געהייליקט ,און עס איז אים געוואָרן הייליק .און דעריבער איז עס באַשטימט אויף די הימלישע טאַפֿלען ווי אַ געזעץ פֿאַר דעם מעשר ווידער דעם מעשר צו עסן פֿאַר גאָט פֿון יאָר צו יאָר ,אין דעם אָרט ווּ עס איז אויסגעקליבן אַז זיַין נאָמען זאָל וואוינען ,און צו דעם געזעץ איז נישטאָ קיין שיעור פֿון טעג אויף אייביק .די תקנה איז געשריבן אַז עס זאָל מקוים ווערן פֿון יאָר צו יאָר אין עסן דעם צווייטן מעשר פֿאַר גאָט אין דעם אָרט ווּ עס איז אויסגעקליבן געוואָרן ,און גאָרנישט זאָל איבערבלײַבן פֿון אים פֿון דעם יאָר צו דעם קומענדיקן יאָר .יובלים לב:ח-יא

און אַלע מעשר פֿון די רינדער און שעפּס זאָלן זײַן הייליק פֿאַר גאָט, און זאָלן געהערן צו זײַנע כהנים, וואָס זיי וועלן עסן פֿאַר אים פֿון יאָר צו יאָר; ווײַל אַזוי איז עס באַשטימט און איינגעגראַווירט וועגן דעם מעשר אויף די הימלישע טאַפֿלען. יובלים 32:15

און ער האָט זיי איבערגענומען, און האָט אויף זיי אויפֿגעלייגט שטייער, אַז זיי זאָלן אים צאָלן שטייער, פֿינף פֿרוכטן פֿון זייער לאַנד, און ער האָט געבויט ראָבעל און טאַמנאַטאַרעס. יובלים 34:8

און יעקב האט געשיקט א וואָרט צו זיינע זין אַז זיי זאָלן מאַכן שלום, און זיי האָבן מיט זיי געמאַכט שלום, און האָבן אויף זיי געלייגט דעם יאָך פון קנעכטשאַפט, אַזוי אַז זיי זאָלן שטענדיק צאָלן שטייער צו יעקב און צו זיינע זין. און זיי האָבן ווייטער באַצאָלט שטייער צו יעקב ביזן טאָג וואָס ער איז אַראָפּגעגאַנגען קיין מצרים. יובלים 38:12-13

פארלוירענע ביכער פון דער ביבל

און עס איז געשען, אז עס איז ארויסגעקומען א באפעל פון קייסער אוגוסטוס, אז אלע יידן זאלן ווערן באשטייערט, וואס זענען געווען פון בית לחם אין יהודה: און יוסף האט געזאגט, איך וועל זארגן אז מיינע קינדער זאלן ווערן באשטייערט, אבער וואס זאל איך טון מיט דער יונגער פרוי? צו האבן זי באשטייערט ווי מיין ווייב בין איך שעמעוודיק; און אויב איך באשטייער זי ווי מיין טאכטער, ווייסט גאנץ ישראל אז זי איז נישט מיין טאכטער. ווען די צייט פון גאט'ס באשלוס וועט קומען, זאל ער טון ווי עס איז אים גוט. און ער האט געזאטלט דעם אייזל, און זי ארויפגעלייגט דערויף, און יוסף און שמעון זענען איר נאכגעגאנגען, און זענען אנגעקומען קיין בית לחם אין דריי מייל. פראטעוואנגעליאן 12:1-5

אין דריי הונדערט און ניין יאָר פון דער תקופה פון אלעקסאנדער, האָט אויגוסטוס ארויסגעגעבן אַ דעקרעט אַז אַלע מענטשן זאָלן גיין ווערן באַשטייערט אין זייער אייגענעם לאַנד. יוסף איז דעריבער אויפגעשטאַנען, און מיט מרים זיין ווייב איז ער געגאַנגען קיין ירושלים, און דערנאָך איז ער געקומען קיין בית לחם, כּדי ער און זיין משפּחה זאָלן ווערן באַשטייערט אין דער שטאָט פון זיינע פאָטערס. די ערשטע בשורה פון די קינדשאַפט פון יאָשקע המשיח 1:4-5

פארגעסענע ביכער פון עדן

אין א צייט ווען אונדזערע אבות האבן געהאט גרויס שלום דורך די געהעריגע אויפהאלטונג פון דער תורה, און זענען געווען אין א גליקליכן מצב, אזוי אז סלעוקוס ניקאנאר, דער מלך פון אזיע, האט באשטעטיקט די שטייער פארן בית המקדש-דינסט, און אנערקענט אונדזער פאליטישע שטעלונג, פונקט דעמאלט האבן געוויסע מענטשן, געהאנדלט מיט א פאלק קעגן דער אלגעמיינער איינשטימונג, אונדז אריינגעמישט אין פיל און פארשידענע אומגליקן. 4 מקבים 2:10

איך האָב געוואָלט בויען אַ שלאָס צווישן הימל און ערד, און איך וויל אַז דו זאָלסט מיר שיקן אַ קלוגן, קלוגן מאַן פֿון דיר אַליין, ער זאָל עס מיר בויען, און ער זאָל מיר ענטפֿערן אויף אַלע מײַנע פֿראַגעס, און אַז איך זאָל האָבן די שטײַערן און די צאָל פֿון אַשור פֿאַר דרײַ יאָר. מעשה פֿון אַחיקר 4:2

זיי האָבן אונדז פּראָוואָצירט און אונדז באַזיגט, און פילע פון די מענטשן פון אונדזער לאַנד זענען אַנטלאָפֿן קיין מצרים צוליב מורא פֿאַר די שטייערן וואָס דער מלך פון מצרים האָט געשיקט צו פאָדערן פון אונדז. דערנאָך האָט ער געזאָגט צום מלך': זײַ נישט בייז, מײַן האַר! איך וועל גיין קיין מצרים, און איך וועל צוריקגעבן די ענטפֿערס צו פרעה, און איך וועל אים ווײַזן דעם בריוו, און איך וועל אים ענטפֿערן וועגן די שטייערן, און איך וועל צוריקשיקן אַלע וואָס זענען אַנטלאָפֿן; און איך וועל מאַכן דײַנע שונאים אין שאַנד מיט דער הילף פון דעם העכסטן גאָט, און פֿאַר דער גליק פון דײַן מלכות. מעשה פון אַחיקר 5:5,7

אבער, מיין האר דער מלך! וואָס דו האסט דאָרט געזאָגט וועגן די שטייערן פון מצרים פֿאַר דריי יאָר, איצט איז די פעסטקייט פון אַ קעניגרייך שטרענגע גערעכטיקייט, און אויב דו געווינסט און מיין האַנט האט נישט קיין קענטעניש צו ענטפֿערן דיר, וועט מיין האר דער מלך דיר שיקן די שטייערן וואָס דו האסט דערמאָנט. מעשה פון אחיקר 5:24

און ווען פרעה האט געזען אז האיקר האט אים באזיגט, און אים צוריקגעגעבן זיינע ענטפֿערס, איז ער גלייך געוואָרן אויפֿגעברויזט, און האָט זיי באַפֿוילן צו זאַמלען פֿאַר אים דרײַ יאָר שטײַערן, און זיי צו ברענגען קיין האיקר. דעמאָלט האָט

דער מלך אָנגעהויבן אים צו פֿרעגן ווי ער איז זיך צוגעגאַנגען מיט פרעה פֿון זײַן ערשטער אָנקומען ביז ער איז אַוועק פֿון זײַן בײַזײַן, און ווי ער האָט געענטפֿערט אויף אַלע זיינע פֿראַגעס, און ווי ער האָט באַקומען די שטײַערן פֿון אים, און די וועקסל קליידער און די מתּנות. און סנחריב דער מלך האָט זיך געפֿרייט מיט אַ גרויסער פֿרייד, און האָט געזאָגט צו האיקר, 'נעמט וואָס דו ווילסט האָבן פֿון דעם טריביוט, ווײַל דאָס איז אַלץ אין דער האַנט.' מעשה פֿון אַחיקר 6:36,46-47

און מיר האָבן זיי נישט געטאָן קיין שלעכטס, און זיי זענען געוואָרן אונדזערע צינד-פליכט, און מיר האָבן זיי צוריקגעגעבן זייער רויב. טעסטאַמענט פֿון יהודה 1:49

דעמאָלט האָבן זיי פון אונדז געבעטן שלום־באַדינגונגען; און נאָכדעם וואָס מיר האָבן זיך באַראַטן מיט אונדזער פאָטער, האָבן מיר זיי באַקומען ווי שטייער־פליכט. און זיי האָבן אונדז געגעבן פינף הונדערט קאָר ווייץ, פינף הונדערט באַד בוימל, פינף הונדערט מאָס ווײַן, ביזן הונגער, ווען מיר זענען אַראָפּגעגאַנגען קיין מצרים. טעסטאַמענט פון יהודה 2:8-9